

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla dr. Karsay Zsófia ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Pardavi László ügyvéd által képviselt I.r., II.r., III.r. és IV.r. **alperesek** ellen szerzői jogsértés iránti perében a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2009. április hó 2. napján meghozott 3.P.20.837/2008/8. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az I-IV.r. alperesek, mint egyetemlegesen jogosultak részére 20.000,- (Húszezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles a felperes az állam részére az APEH Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatóság Illetékfőosztály felhívására megfizetni 34.100,- (Harmincnégyezer-egyszáz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság az ítéletében kötelezte az I. r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 75.000,- forintot, ezen összeg után 2004. május 1-től a kifizetésig járó kamatait azzal, hogy amennyiben a 75.000,- forint és kamatai követelés az I.r.alperestől behajthatatlan, a II.r. alperes köteles megfizetni a marasztalási összeget.

Egyetemlegesen kötelezte az I. és III.r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessenek meg a felperesnek 156.000,- forintot, ezen összeg után 2004. május 1-től a kifizetésig járó kamatát. Amennyiben a 156.000,- forint és kamata követelés az I. és III.r. alperestől behajthatatlan, a II. és IV.r. alperes egyetemlegesen kötelesek megfizetni a felperesnek a marasztalási összeget.

Ezt meghaladóan az I-IV.r. alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasítva kimondta, hogy az I., III.r. alperest 153.000,- forint és kamata, behajthatatlanság esetén a II. és IV.r. alperes egyetemleges mögöttes felelősségét megállapító rendelkezése előzetesen végrehajtható.

Kötelezte a felperest az I. és III.r. alperesnek összesen 80.000,- forint perköltség, az államnak 34.100,- forint, az I. és III.r. alperest egyetemlegesen szintén az államnak 13.900,- forint feljegyzett kereseti illeték megfizetésére.

Döntésének indokolásában rögzítette, hogy felhasználásra került a perbeli három kiadványban a felperes összesen 6 darab akvarellje, 5 akvarell pedig nem került felhasználásra.

Az arányos díjazásra való jog az Sztj.16.§.(4) bekezdése alapján megilleti a felperest a fel nem használt 5 akvarell esetében. Eszerint a szerzőnek jogdíj jár akkor is, ha a mű felhasználása a felhasználó számára semmilyen közvetlen vagyoni előnnyel nem jár. Ezért díjazás illeti a felperest azon 5 darab akvarell után is, amelyek a perbeli kiadványokba nem kerültek be, de amelyeket az I.r. alperes képviselőjének felkérésére festett meg a felperes. E műpéldányokat a felperes elkészítette, s a visszerhesség alapelvének megfelelő tartalommal az I.r. alperes képviselőjének - a II.r. alperesnek - átadta. A felperes a 11 képet 2004. április végéig adta át, az Sztj.49.§-a szerint a felhasználó a mű átadásától számított két hónapon belül volt köteles nyilatkozni annak elfogadásáról. Amennyiben a felhasználó a törvényi határidőn belül nem nyilatkozik - mint jelen esetben sem tette - a művet elfogadottnak kell tekinteni.

A felperes a perben a hiányzó műpéldány értékét 15.000,- forintban jelölte meg, e kérelmétől akkor állt el, amikor a II.r. alperes a "A" templom témájú akvarellt a per során visszaszámaztatta. Maga „árázta be” az akkor még hiányzó műpéldány értékét. A per során a felperes igényét 18.333,- forint/mű-re emelte - azaz a megjelölt alkotói díjra irányuló kereseti kérelem összecszerűségéből „visszaszámolta” egy-egy mű alkotói díját. A Szerzői Jogi Szakértői Testület egy-egy akvarell alkotói díjaként a megjelölt 18.333,- forintot reálisnak ítélte úgy a felperes által nyújtott teljesítményre, mint a mai kortárs művészeti piacra tekintettel.

Az 5 darab fel nem használt kép tekintetében jogsértő magatartást az alperesek nem követtek el, felhasználás hiányában szerzői jogsértés nem történt. Ekként az elsődleges kereseti kérelem - a kártérítés - jogcímén az alperesek felelőssége nem állapítható meg jogellenesség hiánya miatt.

A másodlagos kereseti kérelmet vizsgálva rögzítette a megyei bíróság, hogy mivel alkotói díjban a felek nem állapodtak meg, ezért az Sztj. 16.§. (4) bekezdésében foglaltak alapján az átadott de fel nem használt 5 darab műpéldány értékét a felperes által először megjelölt értékkel egyezően, azaz 15.000,- forint/mű díjban határozta meg. E díjat tartotta reálisnak az eshetőleges másodlagos kereseti kérelemben meghatározott 18.333,- forint/mű díjhoz képest. A felperes a másodlagos kérelme megfogalmazásánál az összességében elérni kívánt 800.000,- forintos igényét vette alapul, a jogcímenkénti részletezés során így „jött ki” a 18.333,- forint/mű érték.

Egyebekben az eltérés indokára a felperes nem hivatkozott, nem adott magyarázatot az általa megállapított 15.000,- forint/műtől való eltéréstől. Ekként a bíróság a szakvélemény szerint „reálisnak” minősített, a fentiek szerint „kiszámított” 18.333,- forint/mű értéket is mérlegelve, a Pp.206.§.(3) bekezdése szerinti jogkörben eljárva a fel nem használt 5 műpéldány alkotói díját mindösszesen 75.000,- forintban határozta meg. A díjfizetésre köteles az I.r. alperes, mögöttes felelős pedig a II.r. alperes.

A könyvnél felhasznált 3 darab, a két naptárnál felhasznált 3 + 2 darab akvarell tekintetében az elsődleges kereseti kérelem jogcímét a kártérítés címén történő igényérvényesítést tekintette megalapozottnak, engedély nélküli felhasználás történt az I. és III.r. alperes részéről, amely az Szjt. 94.§.(2) bekezdése alapján kártérítési felelősséget von maga után.

A szerzői jog megsértése, a vétkes jogsértés esetén járó kártérítési igény, vagyoni sérelem meghatározásánál abból indult ki, hogy a mű szerzője a szerzői jogot sértő felhasználótól legalább azt az összeget igényelheti, amely őt a jogszerű felhasználás esetén megilletné.

A megyei bíróság az Szjt.94.§.(6) bekezdése alapján a bizonyítási terhet megfordította, s a perbeli kiadványokat forgalmazó I. és III.r. alperesi cégeket kötelezte a birtokukban lévő okiratok és egyéb bizonyítékok bemutatására. A szerző érdekében a jogsértés körülményeinek és terjedelmének feltárására vonatkozó bizonyítási szabály mellett alkalmazta a bíróság a Ptk. kártérítésre vonatkozó szabályait is. Az I. és III.r. alperesi jogsértőnek a jogsértő magatartás felróható, a felhasználók - eredményes kimentés hiányában - a kártérítési felelősség alól nem mentesülhetnek.

Utalt arra, hogy **"B"** szakértő a könyv tekintetében az 1713 darab kiszállítását megerősítette. Az asztali naptár vonatkozásában rámutatott arra, hogy a nyomdai számla egyikén a téma nem azonosítható. A fali naptár tekintetében kiállított számla 500 darab naptár értékesítését tartalmazza. Mindkét naptár tekintetében a dokumentumok szerint az értékesítés mindkét cégnél megkezdődött, a kiadvány legyártása előtt. Az értékesített kiadvány darabszáma a naptáraknál messze alatta marad a legyártott mennyiségnek, bár a fali naptárnál az aránytalanság nem olyan jelentős, mint az asztalinál.

Az alperesi cégek képviselői a két cég gazdasági eseményeit nem, illetve nem következetesen különböztették meg egymástól.

A szakvélemény szerint a könyvnél a III.r. alperes két alkalommal számlázott át, összesen 1000 darabot értékesített az I.r. alperesnek, a kiállított számlák dátumozása sem felel meg a számlák sorszámozásának. A könyvelésben nem volt olyan adat, amelyből az értékesítésre átadott, de viszonteladók által még nem értékesített termékek darabszáma megállapítható lenne. Ilyen adat a naptárak tekintetében sem volt fellelhető a két alperesi cégnél, holott ezen értékesítési mód tekintetében okirati bizonyítékok kerültek csatolásra, ennek tényét a könyvszakértői vizsgálat is megerősítette.

Figyelman kívül hagyva a két alperesi cég közti forgalmat, hisz a könyvnél mindösszesen 1713 darab tekintetében történt felhasználás, úgy a könyvelés szerint az I.r. alperes 926 darab könyvet, 6.799.332,- forint nettó áron, a III.r. alperes 179 darab könyvet 1.899.752,- forint nettó áron értékesített. Az asztali naptárból az I.r. alperes 110 darabot 86.467,- forint nettó áron, a III.r. alperes 19 darabot 24.330,- forint nettó áron. A fali naptárból az I.r. alperes 132 darabot 114.971,- forint nettó áron, a III.r. alperes 86 darabot 69.230,- forint nettó áron értékesített.

Kiemelte a megyei bíróság, hogy nem zárható ki annak lehetősége, miszerint számla nélküli értékesítések is történhettek, amely lehetőséget elsősorban a naptárak beszerzett

és értékesített darabszáma között mutatkozó aránytalanság, illetve a készletfelvétel hiányát fel.

Mindezek alapján a megyei bíróság - utalva a Pp.206.§-ára és az Szjt.94.§.(6) bekezdésére - azt hogy a könyvből 1713 + 7 darab köteles példány + 100 darab nyomdának átadott példány került nyomtatásra, az asztali naptárból 1000 darab, a fali naptárból 500 darab. A könyvek értékesítési ára nagy szórást mutatott, 4-5.000,- forint közötti értéktől a 9-10.000,- forint egységár közötti értékesítésig.

Nem volt feltárható a perben a nyomdai számlákkal igazolt költségen túl nyilvánvalóan felmerült költségek jogdíjak összege sem. "C" grafikus elszámolása még nem befejezett, "D" szerzői díja összegét nem tárta a bíróság elé, a könyv kísérmegyei bíróság, hogy a felperes kára az az ellenérték, amelyet a felek a felhasználási rő szövegét író "E" illetve a művészeti vezető, könyvet tervező szerző szerzői jogdíja sem ismert.

Rögzítette a szerződésben kiköthettek volna. A megyei bíróság a "F" Társaság éves díjszabását a jelen perben alkalmazhatónak ítélte a kártérítés megállapításánál, figyelemmel a bizonyított példányszámokra. Figyelemmel volt döntésénél arra is, hogy nem jött létre megállapodás a kiadás közös kockázatának viselése tárgyában, sőt e kérdésben felmerült véleménykülönbség okozta az együttműködés befejeződését, a megállapodás elmaradását. Minden kiadványban csak a ténylegesen felhasznált akvarellekkal számolt.

Figyelemmel volt továbbá arra, hogy az exkluzív kivitelben készült könyvkülönlegesség több szerző közös műve, "E" zenetörténész írói munkásságának része, "C" grafikusé és "D", "G" akvarell készítőké. A kiadványban "G" által alkotott művek aránya a tényállásban megállapítottak szerint kis mértékű. Egyéni eredeti jelleget tartalmaz a könyvbe felvett anyagok összeválogatása, elrendezése és szerkesztése is, a könyv művészeti vezetője, a könyv tervezője pedig a II.r. alperes volt. A könyvben felhasznált 3 darab akvarell után a 9.000,- forint/mű, azaz 27.000,- forintot reálisan kiköthettek volna a felek a felhasználási szerződésben.

Az asztali naptár tekintetében 3 akvarell után 7.400,- forint/mű kerekítve 27.000,- forintot, míg a fali naptár tekintetében 2 akvarell után 14.500,- forint/mű, azaz 29.000,- forint, mindösszesen 78.000,- forintot.

Alkalmazhatónak ítélte a megyei bíróság a felhívott díjszabást abban a körben is, hogy az engedély nélküli felhasználás miatt 100 % pótdíj megfizetése terheli a felhasználókat. Ekként a felhasznált akvarellek után összesen 156.000,- forint kártérítés megfizetésére köteles az I. és III.r. alperes, mögöttes felelőssége a II., IV.r. alperesnek van. Az I. és III.r. alperes cégösszefonódása, könyvelési helyzete miatt a forgalmazási adatok nem pontosíthatók a megállapítottakon túl, ezért az alperesi cégek egyetemleges marasztalása a keresettel egyezően történt, az egyetemlegességet az alperesi cégek nem vitatták. A II. és IV.r. alperes mögöttes felelősségére vonatkozó rendelkezés a Gt.97.§-án alapul.

A felperes ezt meghaladó kártérítési igényét alaptalannak látta a megyei bíróság a Ptk.359.§-ára való hivatkozással. Közös kockázatviselés szándékának hiányában nem az értékesítés eredményessége a releváns ugyanis. A bíróság a felperest illető kártérítés összegét a könyv, az asztali és falinaptár megállapítható példányszámaira figyelemmel

határozta meg. A sérelmet szenvedett felperes a fentieken felül a jogsértéssel releváns okozati összefüggésben kár keletkezését nem bizonyította.

Az ítélet elleni pontosított fellebbezésében a felperes az ítélet megváltoztatását, kereseti kérelmének helyt adást kért kártérítés címén, másodlagosan az alperesek kötelezését 275.000,- forint alkotói jogdíj és 525.000,- forint szerzői jogdíj, mindösszesen 800.000,- forint és kamatai felperes javára történő megfizetésére azzal, hogy a kamatfizetés kezdő időpontja 2004. május 1.

Harmadlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Fellebbezés kiegészítésében előadta, hogy az eddig előterjesztett nyilatkozatait fenntartja, új tény, körülményt előadni nem kíván tekintettel arra, hogy az eljárásban minden releváns körülmény vonatkozásában nyilatkozott, illetve beszerzésre kerültek a bizonyítékok is.

Kifogásolta, hogy a megyei bíróság mérlegelés alapján fel nem használt öt darab műpéldány értékét 15.000,- forint/darabban állapította meg annak ellenére, hogy a Szakértői Testület a 18.333,- forintos értéket reálisnak tekintette.

Kiemelte, hogy az alperesek tettek észrevételeket, kifogásokat a szakvéleményre, ezzel kapcsolatban 126.000,- forint többlet eljárási költsége merült fel a szakvélemény kiegészítése vonatkozásában, ezen költség kizárólag az alperesek magatartása miatt merült fel. Kérte ennek megfizetésére az alpereseket kötelezni. Álláspontja szerint ez a költség felesleges költség volt.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult.

Kiemelték, hogy az alperesek az adatközléseknek eleget tettek, alaptalan a felperesi, az alperesek rosszhiszeműségére való hivatkozás. Az alkotói értéket 15.000,- forint/darabban maga a felperes jelölte meg. Az alperesek a perindítás előtt is egyeztettek, továbbá a peradatok szerint az elsőfokú eljárás során is a felperessel. Alaptalan ezért az erre hivatkozó felperesi álláspont, mely szerint a Szakértői Testületi vélemény igénybevételével felmerült többletköltséget az alperesekre kellene terhelni.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a megyei bíróság a perben a szükséges és egyben elégséges - a felajánlott - körben a bizonyítási eljárást lefolytatta, az ott beszerzett bizonyítékokat a Pp.206.§-ának megfelelően helyesen, okszerűen, összességükben értékelve helyes tényállást állapított meg, az abból levont jogi következtetésével és a döntés indokolásával is az ítélet tábla teljes körűen egyetért.

Helyesen állapította meg a hiányzó 5 darab akvarell tekintetében a megyei bíróság mérlegeléssel 15.000,- forint/darabban a művek értékét, e körben helyesen értékelte a felperes azon magatartását, hogy ilyen értékben a felperes maga „árazta be” az értéket, a darabérték felemelésének elfogadható okát a felperes nem adta, önmagában pedig az, hogy a 18.333,- forintot is reálisnak ítélte a Szakértői Testület - amelyet szintén mérlegelt a megyei bíróság - az első bírói mérlegelés helyességét, törvényességét nem rontja le.

Nem releváns az, hogy a per alatt a felek között milyen egyezkedés, alkufolyamat zajlott, a per mikénti eldöntése szempontjából relevanciával az bír, hogy a kereseti kérelmet illetően a felek közt megállapodás nem jött létre.

Az alperesek eljárásbeli joga, hogy a szakvéleményre észrevételt tegyenek, azt vitassák, ha a szakvélemény hiányos vagy homályos, annak kiegészítéséről a megyei bíróság határoz és nem az alperesek. Ilyen módon nem okoztak az alperesek felesleges költséget. A szakértői illetőleg a kiegészítő szakvélemény szakértői díja a perköltség része, ennek viseléséről pedig a megyei bíróság - helyesen és törvényesen eljárva - a pervesztesség-pernyertesség arányában döntött.

A megyei bíróság a Győri Ítéltábla Pf.I.20.395/2007/6. számú hatályon kívül helyező végzésében írtakat mindenben figyelembe véve folytatta le a megismételt eljárást, az ettől való eltérésre vonatkozó felperesi észrevétel is alaptalan, az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét a fentiek alapján ezért - figyelemmel az ítélet helyes indokaira - a Pp.254.§. (3) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp.78.§. (1) bekezdése alapján köteles az I-IV.r., a fellebbezési eljárásban pernyertes alperesek jogi képvisleti díjból álló perköltsége, míg a Pp.78.§.(1) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM.számú rendelet 13.§.(2) bekezdése alapján a fellebbezése folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illeték állam javára történő megfizetésére.

Győr, 2010. évi január hó 7. napján

Dr. Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

. Lezsák József sk. . Vass Mária sk.
előadó bíró

bíró